

**ÖRGÜTSEL VATANDAŞLIK DAVRANIŞININ OLUMSUZ ETKİLERİNE
YÖNELİK KAVRAMSAL BİR ARAŞTIRMA *****Mazlum Çelik¹
Ömer TURUNÇ²****ÖZET**

Günümüz işletmelerinde gerek örgütsel gerekse bireysel verimliliğin artırılmasında önemli bir yere sahip olan değişkenlerden biri de örgütsel vatandaşlık davranışı (ÖVD)'dir. ÖVD konusunda bugüne kadar yapılan araştırmalarda, işletmeye kazandırdıkları incelenmiş, işgörenlerin ÖVD sergilemeleri için uygun örgüt kültürü belirlenmeye çalışılmıştır. Ancak bu çalışmalarda, ÖVD'nin işgörelere ve işletmeye olumsuz etkileri ihmal edilmiştir. Yöneticilerin beklentilerinin sonucunda veya işgörelerin kendiliğinden hiçbir baskı altında kalmadan sergiledikleri ÖVD'nin yan etkileri olabileceği düşüncesi bu çalışmanın temel sorunsalını oluşturmuştur.

ÖVD'nin olumsuz taraflarına ilişkin çok fazla araştırma olmamasına rağmen, iş-aile çatışması, stres, aşırı rol yüklemesi, iş tatmini, işten ayrılma niyeti, tükenmişlik, iş kazaları ve düşük performans gibi örgüt için olumsuz etkileri olan konularda yapılan araştırmalar tarama metoduyla incelenerek ÖVD kaynaklı yorgunluk, uykusuzluk, zaman baskısı ve diğer faktörler ile ilişkileri incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda; ÖVD'nin çalışanların iş-aile çatışması, stres, aşırı rol yüklemesi, iş tatmini, işten ayrılma niyeti, tükenmişlik ve iş performansına negatif etkileri olabileceği ortaya konularak araştırmacılara farklı bir bakış açısı sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Vatandaşlık Davranışı (ÖVD), Stres, Aşırı Rol Yüklenmesi, İş-Aile Çatışması, İş kazası, Tükenmişlik, İşten Ayrılma İsteği

**QUALITATIVE RESEARCH ON THE NEGATIVE IMPACTS OF
ORGANIZATIONAL CITIZENSHIP BEHAVIOR****ABSTRACT**

One of the variables that have an important place in improving organizational and individual productivity is organizational citizenship behavior (OCB). Until today, OCB research examined its benefits to organization and studies were aimed to determine the characteristic of organizational culture in which employees exhibit OCB. However, in these studies, the negative effects of OCB on employee and organization have been neglected. The problematic of this study is the idea that under executives' pressure or discretionary exhibited OCB may have a side effect.

Although there are limited researches regarding the negative side of OCB, the researches on work-family conflict, stress, over-load role, job satisfaction, turnover intention, burnout, work accidents and low performance, that have negative effect on organization, were examined with literature review and the relationships with fatigue, sleeplessness, time pressure and other factors that derive from OCB were searched. As a result of this research it is aimed to offer different perspective, by presented that OCB may have negative effect on employees' work-family conflict, stress, role overload, job satisfaction, turnover, burnout, and job performance.

Key Words: Organization Citizenship Behavior (OCB), Stress, Role Overload, Work-Family Conflict, Work Accident, Burnout, Turnover Intension

Makale Geliş Tarihi: 08.10.2009 Makale Kabul Tarihi: 08.12.2009

* Bu makaledeki görüşler yazarlara aittir, TSK'nin görüşlerini yansıtmaz.

¹ Dr.P.Alb.Kara Harp Okulu Dekanlığı, Sistem Yönetim Bilimleri Bölümü mcelik@kho.edu.tr

² Dr.P.Bnb.Kara Harp Okulu Dekanlığı, Sistem Yönetim Bilimleri Bölümü, oturunc@kho.edu.tr